

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 2. 7. 2014
COM(2014) 398 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Smerom k obehovému hospodárstvu:
Program nulového odpadu pre Európu**

{SWD(2014) 206 final}
{SWD(2014) 211 final}

Smerom k obehovému hospodárstvu: Program nulového odpadu pre Európu

1. Úvod: obehové hospodárstvo na podporu udržateľného rastu

Z našich hospodárstiev unikajú hodnotné materiály. Vo svete, v ktorom sa dopyt a súťaž o obmedzené a niekedy vzácne zdroje naďalej zvyšuje a tlak na zdroje spôsobuje zhoršovanie životného prostredia a jeho väčšiu zraniteľnosť, môže byť pre Európu ekonomicky aj environmentálne výhodné lepšie využívať tieto zdroje. Od priemyselnej revolúcie sa naše hospodárstva rozvíjali podľa rastového modelu „vyťaž – vyrob – spotrebuje a zneškodní“. Ide o lineárny model, ktorý je založený na predpoklade, že zdroje sú bohaté, dostupné, ľahko vyťažiteľné a ich zneškodnenie je lacné. To sa vo zvýšenej miere považuje za hrozbu pre konkurencieschopnosť Európy.

Prechod na obehové hospodárstvo realizované vo zvýšenej miere je základom plnenia cieľa programu efektívneho využívania zdrojov stanoveného v rámci stratégie s názvom Európa 2020 Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu¹. Ďalšie, ako aj udržiavané zlepšovanie úrovne efektívneho využívania zdrojov je na dosah a môže priniesť veľké hospodárske výhody.

Systémy obehového hospodárstva udržiavajú pridanú hodnotu vo výrobkoch čo najdlhšie a vylučujú vznik odpadu. Udržiavajú zdroje v hospodárstve aj potom, ako výrobok dosiahol koniec svojho životného cyklu, a to tak, že ich možno znovu a znovu produktívne využiť, čím sa tvorí ďalšia hodnota. Prechod k obehovému hospodárstvu realizovanému vo zvýšenej miere si vyžaduje zmeny v celých hodnotových reťazcoch, od návrhu výrobku po nové obchodné a trhové modely, od nových spôsobov premeny odpadu na zdroje po nové štýly spotrebiteľského správania. Predpokladá to úplnú systémovú zmenu a inováciu nielen v oblasti technológií, ale aj v organizácii, spoločnosti, metódach financovania a vo formulácii politik. Aj vo vysoko obehovom hospodárstve zostane nejaký prvok linearity, keďže primárne zdroje budú vždy potrebné a zvyškový odpad sa bude musieť vždy zneškodňovať.

Priemysel už uznáva silný obchodný dôvod na zlepšenie produktivity zdrojov. Predpokladá sa, že do roku 2030 by zlepšenie efektívnosti využívania zdrojov v rámci celého hodnotového reťazca mohlo znížiť potrebu vstupov o 17 % – 24 %² a ich lepšie využívanie by pre európsky priemysel mohlo znamenať celkový potenciál úspor vo výške 630 miliárd EUR ročne³. Štúdie zamerané na obchodné aspekty vychádzajúce z modelovania na úrovni výrobkov poukazujú na to, že pre európsky priemysel by prístupy založené na obehovom hospodárstve znamenali významné príležitosti usporiť náklady na materiál a potenciál zvýšiť HDP EÚ až o 3,9 %⁴ vytváraním nových trhov, nových výrobkov a hodnôt pre podniky. Preto nie je prekvapujúce,

---

¹ KOM(2010) 2020, KOM(2011) 21.

² Meyer, B. et al (2011) „Macroeconomic modelling of sustainable development and the links between the economy and the environment“ (Makroekonomické modelovanie udržateľného rozvoja a prepojenie medzi hospodárstvom a životným prostredím). Štúdia vypracovaná pre Európsku komisiu (GR pre životné prostredie), dostupná na adrese http://ec.europa.eu/environment/enveco/studies_modelling/pdf/report_macro-economic.pdf

³ „Guide to resource efficiency in manufacturing: Experiences from improving resource efficiency in manufacturing companies“ (Príručka pre efektívne využívanie zdrojov vo výrobe: skúsenosti zo zlepšovania efektívneho využívania zdrojov vo výrobných podnikoch). Europe INNOVA (2012).

⁴ Ellen MacArthur Foundation (2012) Towards the Circular Economy: Economic and business rationale for an accelerated transition (Smerom k obehovému hospodárstvu: hospodárske a obchodné odôvodnenie zrýchleného prechodu).

že spoločnosti nepretržite pracujú na zlepšovaní hospodárenia so zdrojmi, avšak množstvo trhových prekážok ich spomaľuje.

Z toho dôvodu Európska platforma pre efektívne využívanie zdrojov⁵ na vysokej úrovni, ktorá spája vybrané vlády, podniky a organizácie občianskej spoločnosti, vyzvala na prijatie opatrení na prechod na obehové hospodárstvo, ktoré by sa realizovalo vo zvýšenej miere a ktoré sa viac opiera o opätovné použitie a vysokokvalitnú recykláciu surovín a oveľa menej o využívanie primárnych surovín.

Vypracovaním *Plánu pre Európu efektívne využívajúcu zdroje* v roku 2011⁶ Komisia navrhla rámec pre opatrenia a zdôraznila potrebu integrovaného prístupu naprieč mnohými oblasťami a úrovňami politiky. Hlavné myšlienky plánu sa ďalej rozpracovali v siedmom environmentálnom akčnom programe (7. EAP)⁷.

Prechod na obehové hospodárstvo realizované vo zvýšenej miere sľubuje európskemu hospodárstvu svetlejšiu budúcnosť. Umožnil by Európe prekonať súčasné aj budúce výzvy vyplývajúce zo svetového tlaku na zdroje a z rastúcej neistoty dodávok. Opakované vracanie zdrojov na ďalšie produktívne využitie, znižovanie množstva odpadu a závislosti od neistých dodávok surovín je priama cesta k zvyšovaniu odolnosti a konkurencieschopnosti. Pomocou pri oddeľovaní hospodárskeho rastu od využívania zdrojov a jeho vplyvov ponúka perspektívu dlhodobu udržateľného rastu.

V rokoch 2000-2011 vzrástla produktivita zdrojov v EÚ o 20 %, avšak čiastočne to mohol vyvolať vplyv recesie. Udržanie tohto pomeru by do roku 2030 viedlo k zvýšeniu o ďalších 30 % a HDP by sa mohlo zvýšiť skoro o 1 %, pričom by sa vytvorilo o dva milióny pracovných miest viac ako v rámci scenára nezmeneného prístupu⁸. Zintenzívnenie úsilia pri zvyšovaní produktivity zdrojov pôjde ruka v ruku s existujúcimi cieľmi politiky Spoločenstva, ako sú znižovanie emisií CO₂, zvyšovanie energetickej účinnosti, udržateľná reindustrializácia hospodárstva EÚ a zabezpečovanie prístupu k surovinám pri súčasnom znižovaní environmentálnych vplyvov a emisií skleníkových plynov.

Na podporu efektívneho využívania zdrojov existuje široké spektrum osvedčených opatrení, v prípade ktorých sa už preukázala ich prospešnosť aj potenciál ich systematickejšieho uplatňovania. Zároveň sa prijali nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie toho, aby boli tieto zmeny bohaté na pracovné miesta, najmä prijatím oznámení o zelených pracovných miestach a o zelenom akčnom pláne pre MSP⁹.

2. Stanovenie podporného politického rámca

Významným podporovateľom efektívneho využívania zdrojov a obehového hospodárstva sú trhy, keďže materiál a energia sa stali hlavnými vstupnými nákladmi pre mnohé spoločnosti. Hoci trhy sú už dnes hnacou silou zmien, existuje na nich mnoho prekážok, ktoré bránia účinnému a efektívnemu riadeniu zdrojov. Predchádzanie vzniku odpadu, ekodizajn, opätovné využívanie a podobné opatrenia by mohli podnikom v EÚ priniesť čisté úspory vo výške 600 miliárd EUR alebo 8 % ročného obratu, pričom by znížili celkové ročné emisie skleníkových

⁵ http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/re_platform/index_en.htm.

⁶ KOM(2011) 571.

⁷ Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 171 – 200.

⁸ *Modelling the Economic and Environmental Impacts of Change in Raw Material Consumption* (Modelovanie hospodárskych a environmentálnych vplyvov zmien v spotrebe surovín) (2014), Cambridge Econometrics et al.

⁹ Odkaz na oznámenia, ktoré sa majú prijať súčasne.

plynov o 2 – 4 %¹⁰. Aby sa to však mohlo uskutočniť, prekážky na trhu, ktoré bránia rozvinúť tieto možnosti, by sa museli prekonať.

Zatiaľ čo produktivita zdrojov môže byť pre širokú škálu odvetví prínosná, aj európskym podnikom by umožnila využiť rýchly rast na trhoch environmentálnych odvetví, o ktorých sa predpokladá, že sa v rokoch 2010 až 2020 zdvojnásobia. Na medzinárodnom poli je v mnohých priemyselných odvetviach dopyt po efektívnejšom využívaní zdrojov.

Existujúca infraštruktúra, obchodné modely a technológia spolu so zaužívaným správaním udržiavajú hospodárstva „v područí“ lineárneho modelu. Spoločnosti môžu mať nedostatok informácií, dôvery a kapacity, pokiaľ ide o prechod k riešeniam obehového hospodárstva. Finančný systém často neumožňuje investície do zvyšovania efektívnosti alebo do inovačných obchodných modelov, ktoré sa považujú za rizikovejšie a zložitejšie, čo odrádza mnohých tradičných investorov. Konvenčné spotrebiteľské zvyky môžu brániť rozvoju nových výrobkov a služieb. Takéto prekážky zvyčajne pretrvávajú v prostredí, kde sa do cien nepremietajú skutočné spoločenské náklady na využívanie zdrojov a kde politika nevydáva silné a stále signály smerujúce k prechodu na obehové hospodárstvo.

Na základe údajov z kľúčových výrobných, materiálových a hodnotových reťazcov vypracuje Komisia spoločne so zainteresovanými stranami podporný rámec pre obehové hospodárstvo s využitím opatrení, ktoré kombinujú inteligentnú reguláciu, trhovu orientované nástroje, výskum a inováciu, stimuly, výmenu informácií a podporu dobrovoľných prístupov. Taký rámec prispeje k dosiahnutiu cieľa udržateľnej hospodárskej obnovy v EÚ a spoliehať sa bude na aktívnu úlohu spotrebiteľov a podnikov, s osobitným zameraním na malé a stredné podniky (MSP). Na medzinárodnom poli by EÚ mala úzko spolupracovať s ďalšími partnermi na mnohostrannej aj dvojstrannej úrovni, aby zabezpečila maximálny vplyv konceptu obehového hospodárstva.

Komisia:

bude ďalej analyzovať významné zlyhania trhu a správy, ktoré bránia predchádzaniu a opätovnému využívaniu odpadových materiálov, pričom zohľadní rôznorodosť typov materiálov a ich použití a prispeje k vytvoreniu priaznivého politického rámca pre efektívne využívanie zdrojov na úrovni EÚ.

2.1. Navrhovanie a inovovanie pre obehové hospodárstvo

Obehové hospodárstvo sa nespolieha výlučne na riešenia obvyklé na konci životnosti výrobku, ale vzniku odpadu bráni už pri navrhovaní výrobku a inováciu zahŕňa do celého hodnotového reťazca. Môže ísť napríklad o:

zníženie množstva materiálu potrebného na poskytovanie určitej služby (odľahčenie),
predĺženie životnosti výrobku (trvanlivosť),
zníženie spotreby energie a materiálov vo fáze výroby a používania (efektívnosť),
zníženie spotreby materiálov, ktoré sú nebezpečné alebo ťažko recyklovateľné vo výrobkoch alebo výrobných procesoch (nahradenie),

¹⁰ *The opportunities to business of improving resource efficiency* (Možnosti podniku na zvýšenie efektívnosti využívania zdrojov) (2013), AMEC et al.

vytvorenie trhu s druhotnými surovinami (recyklované materiály) a materiálmi (na základe noriem, verejného obstarávania atď.)
navrhovanie výrobkov, ktoré sa ľahšie udržujú, opravujú, modernizujú, prerábajú alebo recyklujú (ekodizajn),
rozvoj služieb, ktoré sú pre spotrebiteľov v tomto ohľade nevyhnutné (údržbárske/opravárske služby atď.)
stimulácia a podpora znižovania množstva odpadu a vysokokvalitného separovania odpadu spotrebiteľmi,
stimuláciu separovania, systémov zberu odpadu, ktoré minimalizujú náklady na recykláciu a opätovné využitie,
uľahčenie zoskupovania činností na predchádzanie tomu, aby sa z vedľajších produktov stal odpad (priemyselná symbióza) a
podporu širšieho a lepšieho výberu poskytovanému spotrebiteľom prostredníctvom prenájmu, pôžičky alebo zdieľania služieb ako alternatívy k vlastníctvu výrobkov pri súčasnom zaručení záujmov spotrebiteľov (z hľadiska nákladov, ochrany, informácií, zmluvných podmienok, poistenia atď.).

Dôležitým počiatočným bodom je navrhovanie výrobných procesov, výrobkov a služieb. Výrobky možno nanovo navrhnuť tak, aby sa používali dlhšie, aby sa dali opravovať, modernizovať, prerábať alebo prípadne recyklovať namiesto vyhodenia. Výrobné procesy môžu vo väčšej miere vychádzať z možnosti opätovného využitia výrobkov a surovín a zo schopnosti obnovovania prírodných zdrojov, kým inovačnými obchodnými modelmi možno vytvoriť nový vzťah medzi spoločnosťami a spotrebiteľmi.

Tento koncepčný diagram je zjednodušeným znázornením hlavných fáz modelu obehového hospodárstva, pričom každá z nich predstavuje možnosti z hľadiska znižovania nákladov a závislosti na prírodných zdrojoch, posilňovania rastu a zamestnanosti, ako aj obmedzovania množstva odpadu a škodlivých emisií do životného prostredia. Uvedené fázy sú prepojené, keďže materiály možno použiť kaskádovito napr. priemysel si vymieňa vedľajšie produkty, výrobky sa regenerujú alebo prerábajú, spotrebiteľia si vyberajú systémy poskytovania služieb výrobku. Cieľom je minimalizovať únik zdrojov z kruhu tak, aby systém fungoval optimálnym spôsobom.

Niektoré politiky a nástroje EÚ už teraz poskytujú prostriedky a stimuly, ktoré sú v súlade s modelom obehového hospodárstva. Hierarchia odpadu, ktorá je základom našich právnych predpisov v oblasti odpadov, postupne vedie k prijatiu uprednostňovaných možností predchádzania vzniku odpadu, prípravy na opätovné využívanie a recyklácia a odrádzanie od skládkovania odpadu. Cieľom politiky v oblasti chemikálií je postupné vyraďovanie toxických látok, ktoré vyvolávajú veľké obavy. Niektoré opatrenia súvisiace s ekodizajnom energeticky významných výrobkov zahŕňajú požiadavky na trvanlivosť a uľahčenie recyklácie. Stratégiou Biohospodárstvo pre Európu¹¹ sa podporuje udržateľné a integrované využívanie biologických zdrojov a tokov odpadov na účely výroby potravín, energie a výrobkov z biologického materiálu. Politika v oblasti zmeny klímy vytvára stimuly na šetrenie energie a znižovanie emisií skleníkových plynov.

Jednotným a súdržným rámcom EÚ na podporu obehového hospodárstva sa pomôžu zaviesť tieto prvky spoločne s programom Horizont 2020 s cieľom riešiť výzvy v oblasti výskumu a inovácie¹².

S cieľom podporiť návrhy a inovácie zamerané na posilnenie obehového hospodárstva Komisia:

bude v rámci programu EÚ pre výskum a inováciu Horizont 2020 demonštrovať možnosti smerovania k obehovému hospodárstvu na európskej úrovni s rozsiahlymi inovačnými projektmi zameranými na spoluprácu v rámci hodnotových reťazcov a medzi nimi, a to podporou rozvoja odborných zručností a trhového uplatnenia inovačných riešení,

¹¹ COM(2012) 60.

¹² Pozri prílohu k tomuto oznámeniu.

vytvorí posilnené partnerstvo na podporu politík v oblasti výskumu a inovácie pre obehové hospodárstvo,

uľahčí vypracovanie obehových modelov pre výrobky a služby, a to aj prostredníctvom ucelenejšej politiky výrobkov, a ďalej bude rozvíjať uplatňovanie smernice o ekodizajne zavedením kritérií týkajúcich sa efektívneho využívania zdrojov, a to aj pre budúce prioritné skupiny výrobkov v rámci pracovného plánu na roky 2015 – 2017, a

bude podporovať zásadu kaskádového prístupu k udržateľnému využívaniu biomasy, pričom zohľadní všetky odvetvia využívajúce biomasu tak, aby sa biomasa mohla využívať spôsobom, ktorý najefektívnejšie využíva zdroje.

2.2. Uvoľňovanie investícií do riešení obehového hospodárstva

EÚ a členské štáty by mali podporovať investície do inovácií týkajúcich sa obehového hospodárstva a jeho zavedenia a vzhľadom na reformu finančného systému odstraňovať prekážky s cieľom získať rozsiahlejšie súkromné financovanie efektívneho využívania zdrojov. V nedávnych návrhoch Komisie o podávaní nefinančných správ¹³, dlhodobom financovaní¹⁴ a podnikových dôchodkových fondoch¹⁵ sú začlenené požiadavky na poskytovanie dôležitých informácií z oblasti životného prostredia investorom, alebo na zvažovanie investičných rizík súvisiacich so vzácnymi zdrojmi a zmenou klímy.

S cieľom znížiť riziko pre investorov sa pripravujú inovačné finančné nástroje ako nástroj Komisie a Európskej investičnej banky, tzv. nástroj na financovanie prírodného kapitálu (Natural Capital Financing Facility). Účinnými nástrojmi na podporu opatrení a investícií súkromného sektora v oblasti efektívneho využívania zdrojov sú aj verejno-súkromné partnerstvá (PPP). K plneniu cieľov obehového hospodárstva aktívne prispievajú verejno-súkromné partnerstvo s názvom spracovateľský priemysel udržateľný pomocou efektívneho využívania zdrojov a energie (SPIRE) a spoločná technologická iniciatíva pre odvetvia biopriemyslu.

Ďalšou úlohou politiky je vyslať správne signály pre investovanie do oblasti efektívneho využívania zdrojov rušením subvencií škodlivých voči životnému prostrediu a prechodom od zdaňovania práce k zdaňovaniu znečisťovania a využívania zdrojov. Pokrokom v oblasti reformy environmentálnych daní v členských štátoch EÚ sa zaoberá európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík.

S cieľom uvoľniť investície do obehového hospodárstva Komisia:

sa bude zaoberať sľubnými oblasťami, ktoré vybral okrúhly stôl pre financovanie efektívneho využívania zdrojov¹⁶, vrátane inovačných finančných nástrojov, zohľadnenia otázok spojených s využívaním zdrojov v pravidlách účtovania pre spoločnosti, vyjasnenia zodpovednosti finančných inštitúcií za udržateľnosť (fiduciárna povinnosť), vypracovania metodík pre „stresové testy zdrojov“ spoločností a preskúmania potenciálu trhu s dlhopismi, pokiaľ ide o poskytnutie dodatočných finančných prostriedkov na projekty v oblasti efektívneho využívania zdrojov,

¹³ COM(2013) 207.

¹⁴ COM(2014) 168.

¹⁵ COM(2014) 167.

¹⁶ MEMO/13/110

vypracuje usmernenie k zelenému verejnému obstarávaniu (GPP) o možnostiach ponúkaných novými smernicami o verejnom obstarávaní, ako aj odporúčanie k monitorovaniu výkonnosti členských štátov pri dosahovaní cieľa 50-percentného podielu GPP¹⁷, pri podpore inovačných nástrojov, ako sú obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím a verejné obstarávanie pre inováciu, a na uľahčenie vytvárania sietí verejných orgánov v oblasti GPP, a

bude naďalej začleňovať priority obehového hospodárstva do oblasti financovanej z EÚ a motivovať členské štáty, aby využívali dostupné finančné prostriedky EÚ v programoch a projektoch zameraných na obehové hospodárstvo, najmä prostredníctvom európskych štrukturálnych a investičných fondov.

2.3. Využívanie aktivít podnikov a spotrebiteľov a podpora MSP

Podniky a spotrebiteľia zostávajú kľúčovými aktérmi pri prechode k obehovému hospodárstvu realizovanému vo zvýšenej miere. Rozhodnutia v jednotlivých častiach hodnotového reťazca musia byť lepšie prepojené, čím sa zabezpečia súdržné stimuly medzi výrobcami, investormi, distribútormi, spotrebiteľmi a recyklujúcimi subjektmi a zaistí sa spravodlivé rozdelenie nákladov a prínosov. Potrebné je zapojiť trhové mechanizmy, aby sa dosiahlo najefektívnejšie pridelovanie a využívanie zdrojov, a prípady zlyhaní trhu alebo prekážok pre inovácie sa musia riešiť. Rozvinúť sa musí aj fungovanie trhov s druhotnými materiálmi. Osobitnú pozornosť treba venovať tomu, aby sa podnikateľom umožnil prístup na potenciálne nové trhy súvisiace s obehovým hospodárstvom a aby sa zabezpečilo, že na trhu práce bude k dispozícii potrebná základňa zručností. Spotrebiteľia by mali byť lepšie informovaní o environmentálnych vlastnostiach rôznych výrobkov, aby mohli priniesť informované rozhodnutia.

Európska platforma pre efektívne využívanie zdrojov určila¹⁸ významné príležitosti pre podniky nachádzajúce sa v rôznych fázach tzv. kruhu, v ktorých sa materiály vracajú späť do výrobného procesu alebo do rôznych segmentov dodávateľského reťazca pôvodu alebo do iných dodávateľských reťazcov. Základom sú skúsenosti s úspešnými iniciatívami, ktoré majú potenciál rastu a širšieho uplatnenia a ku ktorým patria:

vo fáze výroby normy udržateľného využívania zdrojov, dobrovoľné systémy vedené priemyslom a maloobchodnými predajcami a priemyselná symbióza na zabezpečenie trhov pre vedľajšie produkty,

vo fáze distribúcie „pasy“ výrobkov na zvýšenie informovanosti o zdrojoch obsiahnutých vo výrobkoch a o možnostiach ich opravy alebo recyklácie, ako sa uvádza v odporúčaní platformy, a

vo fáze spotreby spoluspotrebiteľské modely založené na požičiavaní, vymieňaní, barteri a prenajímaní výrobkov a systémy poskytovania služieb výrobku, ktoré umožňujú získať väčšiu hodnotu z nedostatočne využívaného majetku alebo zdrojov (napríklad áut, nástrojov, ubytovania).

Pilotná fáza projektu environmentálna stopa stanovená v oznámení Komisie „*Budovanie jednotného trhu pre ekologické výrobky*“¹⁹ spája zainteresované strany pri vypracúvaní spoločného dohodnutého spôsobu zisťovania vplyvu výrobkov a organizácií na životné

¹⁷ KOM(2008) 400.

¹⁸ http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/documents/erep_manifesto_and_policy_recommendations_31-03-2014.pdf

¹⁹ COM(2013) 196 a odporúčanie Komisie 2013/179/EÚ.

prostredie. Po tejto pilotnej fáze Komisia posúdi, či sú tieto metódy úspešné a či ich teda možno uplatňovať v rámci existujúcich alebo nových nástrojov na zlepšovanie environmentálnych vlastností výrobkov.

Takéto opatrenia by sa mali rozširovať, aby sa zabezpečili dobré rámcové podmienky a rovnaké podmienky pre existujúce podniky, ako aj nové podniky na prispôbenie sa globálnym megatrendom v oblasti využívania zdrojov, aby sa odmeňovali najlepšie spoločnosti, podporovali noví podnikatelia pri vypracovávaní obchodných riešení pre budúcnosť, aby sa vyskúšali na trhu a aby sa spotrebiteľom poskytovali spoľahlivé informácie. V rámci procesu, do ktorého sa zapojili mnohé zainteresované strany a ktorý sa začal v kontexte Európskeho programu pre spotrebiteľov²⁰, sa zdôraznila potreba účinných nástrojov proti klamlivým a nepodloženým environmentálnym tvrdeniam.

Pracovnej sile je potrebné poskytnúť relevantné zručnosti, aby sa zabezpečil účinný prechod s vysokou úrovňou zamestnanosti²¹. Oznámením o zelených pracovných miestach²² sa vytvára rámec pre uvoľnenie možností na vytváranie pracovných miest v rámci obehového hospodárstva s efektívnym využívaním zdrojov. Vnútroštátne, regionálne a miestne orgány, ako aj sociálni partneri majú takisto významnú úlohu pri poskytovaní cielenej a koordinovanej podpory vo forme investícií, infraštruktúry, technológie a odborných zručností, so zameraním predovšetkým na potreby MSP. Majú tiež dobrú pozíciu, pokiaľ ide o uľahčenie posunu spotrebiteľskej voľby smerom k udržateľnejším výrobkom a službám, a o podnecovanie zmeny správania.

S cieľom podporiť aktivity podnikov, najmä MSP, ako aj spotrebiteľov, Komisia:

bude stavať na výsledkoch pilotnej fázy projektu environmentálnej stopy, ktorá bude prebiehať do roku 2016, a stanoví spôsob uplatňovania využitia merania vplyvu na životné prostredie pri navrhovaní výrobkov a procesov a pri lepšom informovaní spotrebiteľov o environmentálne udržateľných rozhodnutiach,

spustí širokú spoluprácu zainteresovaných strán prostredníctvom koordinovania a podpory aktivít v rámci programu Horizont 2020 a jeho nástrojov vrátane Európskeho inovačného a technologického inštitútu, európskych štrukturálnych a investičných fondov, akčného plánu ekologických inovácií, zeleného akčného plánu pre MSP a Európskeho programu pre spotrebiteľov,

bude sa opierať o záväzky zainteresovaných strán v rámci európskeho partnerstva pre inovácie v oblasti využívania surovín, ktoré sa priamo týkajú produktivity zdrojov,

bude podporovať vytváranie pracovných miest a rozvoj zručností prostredníctvom posilnenia koordinácie politiky, nasmerovania európskych finančných prostriedkov k programom a schémam, ktoré podporujú ekologický rast, zlepšenia informovanosti a monitorovania, a to aj pomocou postupu európskeho semestra, a takisto prostredníctvom spolupráce so sociálnymi partnermi, so vzdelávacími inštitúciami a inštitúciami odbornej prípravy, ako aj s ďalšími zainteresovanými stranami, a

bude podporovať výmenu najlepších postupov na medzinárodnej úrovni.

²⁰ COM(2012) 225.

²¹ COM(2012) 173.

²² COM(2014) 446.

3. Modernizácia politiky a cieľov v oblasti odpadov: odpad ako zdroj

Premena odpadu na zdroj je tou časťou obehového hospodárstva, kde sa kruh uzatvára. Úlohy a ciele stanovené v európskych právnych predpisoch sú základnými hnacími prvkami zlepšeného odpadového hospodárstva, ich prostredníctvom sa stimulujú inovácie v oblasti recyklácie a opätovného využívania, obmedzuje skládkovanie, znižujú straty zdrojov a vytvárajú stimuly na zmenu správania. V EÚ však stále tvoríme priemerne asi päť ton odpadu na osobu ročne a iba o niečo viac ako tretina tohto odpadu sa efektívne recykluje.

Európska únia prijala politický záväzok²³ znížiť tvorbu odpadu, recyklovať ho a získať z neho významný, spoľahlivý zdroj surovín pre Úniu, na energetické zhodnocovanie využívať iba nerecyklovateľné materiály a prakticky zrušiť skládkovanie. Ďalšie rozvíjanie politiky v oblasti odpadu prinesie významné prínosy pre rast a vytváranie pracovných miest pri relatívne nízkych alebo nulových nákladoch, a zároveň prispeje k lepšiemu životnému prostrediu. S ohľadom na svetové trhy sa od ambiciózneho odpadovej politiky očakáva, že bude hnacou silou inovácie a pomôže spoločnostiam EÚ stať sa ešte konkurencieschopnejšími pri poskytovaní služieb v oblasti odpadového hospodárstva a vývozom EÚ ponúkne nové príležitosti na trhu.

3.1. Vymedzenie cieľov v oblasti odpadov s cieľom prejsť na recyklujúcu spoločnosť

Európa dosiahla významný pokrok pri premene odpadu na zdroje a pri podpore udržateľných spôsobov nakladania s odpadom napr. recyklácii. Výkonnosť členských štátov v tejto oblasti je však veľmi rozdielna. Šesť z nich už prakticky zrušilo skládkovanie komunálneho odpadu, keď v priebehu uplynulých dvadsiatich rokov znížilo jeho podiel z 90 % na menej než 5 %, pričom v určitých regiónoch dosiahla miera recyklácie hodnotu 85 %. V iných členských štátoch sa však viac ako 90 % odpadu stále skládkuje a menej než 5 % sa recykluje.

Potrebné sú silné politické signály na vytvorenie dlhodobej predvídateľnosti pre investície a zmeny, ktoré budú znamenať, že materiály ako plasty, sklo, kovy, papier, drevo, guma a ďalšie recyklovateľné materiály sa budú vracieť do hospodárstva ako druhotné suroviny pri konkurencieschopných cenách. Stanovením jednoznačných cieľov v oblasti recyklácie na obdobie do roku 2030 sa poskytne takáto predvídateľnosť. Separovaným zberom odpadu pri zdroji spolu s vhodnými metódami výpočtu miery recyklácie sa zabezpečí vysoká kvalita recyklácie a prispeje sa k rozvoju trhov pre poskytovanie vysokokvalitných surovín. Na tieto účely by sa metóda merania, ktorou sa posudzuje, čo sa skutočne recykluje, mala objasniť, keďže niektoré členské štáty v súčasnosti vydávajú zbieraný odpad za recyklovaný napriek skutočnosti, že medzi týmito fázami dochádza k významnej strate materiálu. Skládkovanie všetkého recyklovateľného odpadu sa ukončí do roku 2025. Členské štáty by mali do roku 2030 prakticky odstrániť skládkovanie. Energetické zhodnocovanie vrátane premeny odpadu na energiu a používania biopalív bude mať úlohu v prípade nevyužiteľného a nerecyklovateľného odpadu. Bude si to vyžadovať efektívnejšie využívanie nerovnomerne rozloženej kapacity energetického zhodnocovania, ktorá je v súčasnosti k dispozícii v EÚ, spolu s opatreniami proti vytváraniu nadmerných kapacít.

Úspešným vykonávaním možno v EÚ vytvoriť viac ako 180 000 priamych pracovných miest do roku 2030, a to ako doplnok k predpokladaným 400 000 pracovných miest, ktoré sa

---

²³ 7. EAP.

vytvoria vykonávaním právnych predpisov účinných v oblasti odpadov²⁴. Povedie to k uspokojeniu 10 až 40 % dopytu po surovinách v EÚ, pričom sa tým prispeje k dosiahnutiu cieľa EÚ na rok 2030 znížiť emisie skleníkových plynov o 40 %, čo znamená, že v roku 2030 to bude o 62 MT CO₂ ročne menej.

S cieľom zvýšiť hospodárske, sociálne a environmentálne prínosy lepšieho nakladania s komunálnym odpadom Komisia navrhuje:

- rozšíriť opätovné využívanie a recykláciu komunálneho odpadu na minimálne 70 % do roku 2030,
- zvýšiť mieru recyklácie odpadu z obalov na 80 % do roku 2030 s priebežnými cieľmi 60 % do roku 2020 a 70 % do roku 2025 vrátane cieľov pre špecifické materiály,
- zakázať skládkovanie recyklovateľných plastov, kovov, skla, papiera a kartónu, ako aj biologicky odbúrateľného odpadu do roku 2025, pričom by členské štáty mali do roku 2030 prakticky odstrániť skládkovanie²⁵,
- ďalej podporovať rozvoj trhov s vysoko akostnými druhotnými surovinami, a to aj prostredníctvom posúdenia pridanej hodnoty kritérií na ukončenie vlastností odpadu v prípade špecifických materiálov.
- Upresniť metódu výpočtu recyklovaných materiálov s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň kvality recyklácie.

3.2. Zjednodušenie a lepšie vykonávanie právnych predpisov o odpadoch

Stanovené ciele ponechávajú členským štátom pružnosť v rozhodovaní o spôsobe, ako ich dosiahnuť. Existuje však značný potenciál na ďalšie zjednodušenie a zlepšenie vykonávania právnych predpisov o odpadoch na vnútroštátnej úrovni a na zmenšenie terajších rozdielov.

V roku 2012 Komisia vypracovala hodnotiacu tabuľku odpadového hospodárstva a plány s konkrétnymi odporúčaniami pre členské štáty s najslabšími výsledkami. Naďalej sa bude osobitne zameriavať na členské štáty, ktoré sú najďalej od dosiahnutia cieľových hodnôt, pričom sa bude snažiť v spolupráci s dotknutými štátmi riešiť slabé miest už v skorom štádiu vykonávania.

Ako užitočné pri zlepšovaní nakladania s odpadom na vnútroštátnej úrovni sa ukázali hospodárske opatrenia, predovšetkým zdanenie skládkovania a spaľovania odpadu, systémy platieb podľa množstva odpadu a rozšírenej zodpovednosti výrobcu, alebo stimuly pre miestne orgány na podporu prevencie, opätovného využívania a recyklácie. Zákaz skládkovania sa takisto ukázal ako účinný. Stanovenie minimálnych požiadaviek pre systémy zodpovednosti výrobcu na úrovni EÚ pomôže znižovať náklady a odstraňovať prekážky, ktorým čelia výrobcovia nútení plniť požiadavky viacerých vnútroštátnych systémov v rámci EÚ.

Európskymi finančnými prostriedkami možno podporovať úsilie členských štátov zamerané na možnosti integrovaného nakladania s odpadom vrátane infraštruktúry pre separovaný zber,

²⁴ SWD(2014) 207

²⁵ Určitý podiel „zvyškového“ odpadu nie je zhodnotiteľný a možno ho preto skládkovať, keďže v súčasnosti nie je k dispozícii žiadna alternatívna možnosť jeho spracovania. Podiel takého odpadu by mal byť obmedzený na maximálne 5 %.

opätovné využívanie a recyklácia odpadu. Projekty skládkovania alebo samostatného spaľovania odpadu by sa v budúcnosti už nemali podporovať.

S cieľom dosiahnuť čo najlepšie využitie dostupnej kapacity odpadového hospodárstva v EÚ by bolo potrebné lepšie plánovanie a vymieňanie si informácií a možno aj tolerovanie väčšieho objemu prepravy odpadu do najmodernejších a najefektívnejších zariadení v rámci EÚ, prinajmenšom ako prechodného opatrenia.

Je tu priestor pre ďalšie zefektívnenie a uľahčenie zberu údajov a ich nahlasovania na vnútroštátnej úrovni a pre zvýšenie spoľahlivosti a konzistentnosti údajov v celej EÚ. Prijatie spoločných ukazovateľov umožní lepšie monitorovanie a referenčné porovnávanie výsledkov členských štátov²⁶.

Opatrenia na ďalšie zjednodušenie *acquis* v oblasti odpadov a na zabezpečenie účinnosti a efektívnosti budú vychádzať z úsilia, ktoré sa už vynaložilo na zníženie administratívnych nákladov odpadovej politiky napr. prostredníctvom výnimiek z požiadaviek na spätný odber v prípade určitých MSP alebo úsilia zaviesť povinnú elektronickú výmenu údajov o preprave odpadov.

S cieľom zabezpečiť, aby sa prínos právnych predpisov EÚ zvýšil ich zjednodušením a lepším vykonávaním, Komisia navrhuje:

- odstrániť prekrývanie sa jednotlivých cieľov v oblasti odpadov a zosúladiť vymedzenia pojmov,
- výrazne zjednodušiť členským štátom plnenie ohlasovacích povinností vrátane vyjasnenia a zefektívnenia metód výpočtu cieľov v oblasti komunálneho odpadu, skládkovania a odpadu z obalov,
- umožniť členským štátom, aby MSP alebo podniky zbierajúce a/alebo prepravujúce veľmi malé množstvá odpadu, ktorý nie je nebezpečný, vyňali z požiadavky vlastniť všeobecné povolenie alebo byť zaregistrovaný podľa rámcovej smernice o odpade,
- zaviesť predkladanie správ raz ročne prostredníctvom jedného vstupného miesta pre všetky údaje o odpadoch a zosúladiť štatistiky o odpadoch s požiadavkami právnych predpisov EÚ o odpadoch a zároveň porovnať vnútroštátne metodiky so štatistickými normami,
- vyžadovať od členských štátov vytvorenie počítačových systémov na monitorovanie údajov a overovanie údajov tretích strán,
- zriadiť mechanizmus včasného varovania, ktorým sa zabezpečí, aby členské štáty zaviedli primerané súbory opatrení na včasné splnenie stanovených cieľov,
- stanoviť minimálne prevádzkové podmienky pre systémy rozšírenej zodpovednosti výrobcu, ktoré by sa mohli ďalej prepracovať na vnútroštátnej úrovni alebo v usmerňovacích dokumentoch EÚ, a podporovať využívanie hospodárskych nástrojov v členských štátoch, a
- podporovať priamu investíciu do spôsobov nakladania s odpadom na vrchole hierarchie v tejto oblasti (prevencia, opätovné využívanie, recyklácia).

²⁶ Napríklad na výpočet cieľa v oblasti recyklácie komunálneho odpadu sú povolené štyri metódy. V závislosti od zvolenej metódy sa výsledky môžu dosť líšiť (okolo 20 %).

3.3. Riešenie osobitných problémov s odpadom

Na riešenie konkrétnych problémov s odpadom týkajúcich sa významnej straty zdrojov alebo významných environmentálnych vplyvov sú potrebné špeciálne prispôbené prístupy.

Prevenia tvorby odpadu Ako prvá priorita ovplyvňujúca všetky fázy obehového hospodárstva by sa malo zabezpečiť, že sa bude tvoriť menej odpadu. Členské štáty nedávno prijali programy predchádzania vzniku odpadu, ako sa vyžaduje v rámcovej smernici o odpadoch, a v súčasnosti ich Európska environmentálna agentúra reviduje. Po ich vyhodnotení Komisia vypracuje iniciatívy na podporu osvedčených postupov pri prevencii tvorby odpadu v EÚ.

Morský odpad: Morský odpad znečisťuje pláže, poškodzuje morský život a predstavuje dlhodobý problém, pričom jeho odstraňovanie je nákladné. V siedmom environmentálnom programe sa požaduje ako hlavný cieľ zníženie množstva tohto odpadu s podporou opatrení zameraných na zdroje znečistenia.

Úplným vykonávaním opatrení revidovaného balíka právnych predpisov EÚ o odpadoch by bolo možné dosiahnuť do roku 2020 13 % a do roku 2030 27 % zníženie množstva morského odpadu. Stanovenie konkrétneho cieľa do roku 2020 by bolo jasným signálom pre členské štáty, ktoré v súčasnosti pripravujú opatrenia na dosiahnutie „dobrého environmentálneho stavu“ morských vôd s termínom do roku 2020 podľa rámcovej smernice o morskej stratégii, a poskytlo by impulz pre vypracovanie akčných plánov týkajúcich sa morského odpadu v rámci štyroch regionálnych morských dohôd. Ostatné opatrenia na úrovni EÚ zahŕňajúce okrem iného výsledky prebiehajúcich hodnotení smernice o prístavných zberných zariadeniach²⁷ takisto prispievajú k dosiahnutiu stanoveného cieľa. Cieľ druhej fázy znižovania objemu morského odpadu sa včas vypracuje na základe ďalšej analýzy potenciálu znižovania množstva z iných pozemných a morských zdrojov a pri zohľadnení záväzku prijatého na summite Rio+20, ktorého cieľom je dosiahnutie výrazného zníženia množstva morského odpadu do roku 2025.

Stavebný a demolačný odpad: Podstatné pre zvýšenie miery recyklácie stavebného odpadu a odpadu z demolácie sú trhy s recyklovanými materiálmi. Návrh na lepšie nakladanie so stavebným odpadom a odpadom z demolácie, ktorý povedie k zvýšeniu jeho recyklovateľnosti a k zvýšeniu recyklovaného obsahu v stavebných materiáloch, bude zahrnutý do rámca pre posudzovanie budov z hľadiska ich environmentálnych vlastností, ako je uvedené v oznámení Komisie o *možnostiach efektívneho využívania zdrojov v sektore stavebníctva*²⁸.

Okrem toho sa v rámci navrhovaného mechanizmu včasného varovania budú monitorovať výsledky členských štátov v plnení cieľa dosiahnuť do roku 2020 70 % podiel recyklovaného materiálu, a to aj prostredníctvom opatrení, ako je zvýšenie poplatkov za skládkovanie stavebného odpadu a odpadu z demolácie, alebo dodatočné povinnosti pri triedení odpadu na miestach veľkých demolácií s cieľom zvýšiť kvalitu recyklovaných materiálov.

Potravinový odpad:

Odhaduje sa, že až 30 % všetkých na svete vyrobených potravín sa vyplytvá alebo vyhodí. Komisia zvažuje predloženie špecifických návrhov na zníženie potravinového odpadu.

Nebezpečný odpad: Riadne nakladanie s nebezpečným odpadom zostáva problémom, keďže chýbajú údaje o skutočnom postupe spracovania časti tohto toku odpadu. Ako prvý krok sa

---

²⁷ Smernica 2000/59/ES.

²⁸ COM(2014) 445.

posilní vedenie záznamov a výsledovateľnosť vytvorením registrov nebezpečného odpadu a zistením kapacít a problémových miest systémov nakladania s nebezpečným odpadom v členských štátoch. Tieto registre možno postupne rozširovať na iné druhy odpadov, ako sa to už v niekoľkých členských štátoch stalo.

Plastový odpad: Predpokladá sa, že výroba plastov v EÚ každoročne vzrastie o 5 %. Kým len 24 % plastového odpadu sa recykluje, skoro 50 % sa skládkuje a zvyšok spaľuje. Verejné konzultácie o plastovom odpade, ktoré Komisia usporiadala v roku 2013²⁹, poukázali na výrazný potenciál udržateľnejšieho využívania plastov a preukázali silnú podporu zrušenia ich skládkovania a tiež lepšieho dizajnovania plastov a plastových výrobkov. Nedávny návrh Komisie, ktorým sa členským štátom umožňuje obmedziť používanie plastových tašiek³⁰, ako aj návrhy rozšíriť recykláciu a upustiť od skládkovania uvádzané v tomto oznámení sú významnými krokmi na zlepšenie nakladania s plastovým odpadom.

Recyklácia kľúčových surovín: Hoci všetky suroviny sú dôležité, kľúčové suroviny si zasluhujú osobitnú pozornosť, keďže ich výroba sa vo svete sústreďuje do niekoľkých málo krajín a mnohé z nich sú ťažko nahraditeľné a len v malej miere sa recykľujú. Komisia podporuje efektívne využívanie a recykláciu kľúčových surovín v rámci iniciatívy v oblasti surovín³¹ a európskeho partnerstva pre inovácie v oblasti surovín.

Nezákonná preprava odpadu: Komisia zintenzívni kroky s cieľom zabezpečiť súlad s príslušnými právnymi predpismi EÚ, najmä s nariadením (ES) č. 1013/2006 o preprave odpadu nedávno zmeneným s cieľom posilniť kontroly prepravy odpadu.

Recyklovanie fosforu: Fosfor je veľmi dôležitým zdrojom pre výrobu potravín, existujú však významné riziká, pokiaľ ide o zabezpečenie dodávok, a jeho terajšie používanie je spojené so vznikom odpadu a strát v každej etape životného cyklu. Po vydaní konzultačného oznámenia o udržateľnom využívaní fosforu³² pripravuje Komisia rámec pre ďalšie opatrenia.

S cieľom riešiť špecifické problémy s odpadom Komisia:

navrhne ambiciózny cieľ zníženia množstva **morského odpadu** o 30 % do roku 2020 v prípade desiatich najbežnejších druhov odpadu nachádzaných na plážach, ako aj v prípade rybárskeho výstroja nájdeného v mori, pričom tento zoznam je prispôsobený každému zo štyroch morských regiónov v EÚ,

zvažuje opatrenia na stimulovanie trhov s recyklovanými materiálmi získanými zo **stavebného a demolačného odpadu** a vypracovanie spoločného rámca EÚ pre posudzovanie budov z hľadiska ich environmentálnych vlastností,

navrhne, aby členské štáty vypracovali vnútroštátne stratégie na predchádzanie tvorby potravinového odpadu a aby sa snažili zabezpečiť zníženie **potravinového odpadu** vo výrobe, v maloobchodnom predaji/pri distribúcii, v odvetví stravovania/pohostinstva a hotelierstva, ako aj v domácnostiach do roku 2025 minimálne o 30 %,

zvažuje vytvorenie riadneho systému registrov aspoň **nebezpečného odpadu** vo všetkých členských štátoch,

²⁹ COM(2013) 123.

³⁰ COM(2013) 761.

³¹ COM(2011) 25.

³² COM(2013) 517.

následne po svojom návrhu obmedziť používanie ľahkých **plastových** tašiek navrhuje, aby sa od roku 2025 zakázalo skládkovanie plastov,

navrhuje, aby členské štáty zaviedli do svojich vnútroštátnych plánov odpadového hospodárstva opatrenia týkajúce sa zberu a recyklácie odpadu obsahujúceho významné množstvo kľúčových surovín, a

zvažuje v rámci právnych predpisov EÚ o hnojivách, potravinách, vode a odpadoch vytvorenie politického rámca pre fosfor s cieľom zvýšiť jeho recykláciu, podporiť inovácie, zlepšiť podmienky na trhu a zefektívniť jeho udržateľné využívanie.

4. Stanovenie cieľa v oblasti efektívneho využívania zdrojov

Členské štáty a Európsky parlament súhlasili v rámci 7. EAP s tým, že by Európska únia mala vypracovať ukazovatele a stanoviť ciele v oblasti efektívneho využívania zdrojov, ako aj posúdiť, či by bolo vhodné zahrnúť hlavný ukazovateľ a cieľ do európskeho semestra. Po rozsiahlych konzultáciách sa produktivita zdrojov meraná ako pomer HDP a spotreby surovín (RMC) určila za kandidáta na cieľ v oblasti produktivity zdrojov³³.

Realistický cieľ zvýšenia produktivity zdrojov, ktorý schválila EÚ a jej členské štáty, by upriamil politickú pozornosť na v súčasnosti prehliadaný potenciál obehového hospodárstva a zúžitkoval by ho s cieľom vytvárať udržateľný rast a pracovné miesta a zvýšiť koherentnosť politiky EÚ. Predstavoval by primeraný spôsob zabezpečenia tejto koherentnosti a podpory aktivity.

Podľa predpovedí má EÚ zvýšiť produktivitu zdrojov v rokoch 2014 až 2030 o 15 % už aj v prípade vývoja za nezmenených okolností. Pomocou inteligentne navrhnutých politík na podporu prechodu k obehovému hospodárstvu realizovanému vo zvýšenej miere, ako sa požaduje v rámci Európskej platformy pre efektívne využívanie zdrojov, by bolo možné toto zvýšenie zdvojnásobiť. Zvýšenie produktivity zdrojov o 30 % by nielen významne prispelo k udržateľnosti rastu, ale malo by aj kladný vplyv na tvorbu pracovných miest a rast HDP³⁴.

Priemysel bude mať výhodu vyplývajúcu z tohto zlepšenia produktivity zdrojov vo forme zvýšenej konkurencieschopnosti³⁵. Náklady na zdroje môžu tvoriť významnú súčasť ich nákladovej štruktúry, a preto potrebujú dostupné a spoľahlivé dodávky³⁶. Došlo by k okamžitým finančným ziskom, ako aj k dlhodobým strategickým výhodám, keďže rastúci celosvetový dopyt zvyšuje ceny zdrojov a ich volatilitu. Dosiahnutie maximálneho zvýšenia efektivity využívania zdrojov pomôže Európe dosiahnuť jej reindustrializačný cieľ.

Cieľ v oblasti produktivity zdrojov by síce nebol záväzný a stanovil by sa na úrovni EÚ, avšak znamenal by stimul pre tie členské štáty, ktoré zatiaľ nemajú cieľ na vnútroštátnej úrovni, vypracovať opatrenia, ktorými sa zohľadňuje využívanie zdrojov. To by viedlo k vyváženejším

³³ RMC je súhrnný ukazovateľ udávajúci (v tonách) všetky materiálové zdroje použité v hospodárstve, pričom zohľadňuje aj použitie zdrojov súvisiace s dovozom. V súčasnosti je k dispozícii pre EÚ a niektoré členské štáty. Krajiny, pre ktoré ukazovateľ RMC zatiaľ nie je k dispozícii, môžu používať ukazovateľ domácej materiálovej spotreby (Domestic Material Consumption).

³⁴ SWD(2014) 211.

³⁵ Zainteresované strany uprednostňovali RMC ako ukazovateľa využívania zdrojov, pretože zachytáva využívanie zdrojov, ktoré sú súčasťou dovážaných aj domácich výrobkov, čo umožňuje spravodlivé porovnanie efektívnosti využívania zdrojov.

³⁶ Nedávne štúdie v odvetví výroby ocele a hliníka preukázali, že suroviny tvoria približne 30 až 40 percent štruktúry ich nákladov, čo je viac, ako napr. náklady na pracovné sily.

opatreniam, ktoré zohľadňujú širšie hospodárske, sociálne a environmentálne dôsledky a zaplňajú túto medzeru.

Členské štáty by mohli voľne vykonávať bilanciú politík a činností a stanoviť, ktoré sú najhospodárnejšie a environmentálne najvýhodnejšie v súlade so širšími politickými cieľmi. Pri tom by mali výhodu výberu z už preukázaných, ale zatiaľ nie veľmi rozšírených osvedčených postupov, ktoré by mohli prijať a prispôbiť svojim vlastným potrebám a okolnostiam. V súčasnosti prebieha revízia stratégie Európa 2020³⁷, ktorú podporuje verejná konzultácia, s cieľom zhromaždiť názory na jej rozvoj. Komisia sa preto nazdáva, že akékoľvek rozhodnutie týkajúce sa stanovenia hlavného cieľa produktivity zdrojov by sa malo prijať v rámci revízie, a to po zohľadnení výsledkov verejnej konzultácie spolu s odporúčaním Európskej platformy pre efektívne využívanie zdrojov.

S cieľom zabezpečiť, aby tvorcovia politiky mali predstavu o celkovom obraze tlaku využívania zdrojov na životné prostredie, je potrebné brať do úvahy ďalšie ukazovatele, najmä pokiaľ ide o spotrebu vody a obmedzené zdroje pôdy. Od roku 2013 zverejňuje Eurostat hodnotiacu tabuľku pre oblasť efektívneho využívania zdrojov ako súčasť ukazovateľov stratégie Európa 2020³⁸. Táto tabuľka je navrhnutá na monitorovanie realizácie *Plánu pre Európu efektívne využívajúcu zdroje*, na objasňovanie súvislosti medzi zdrojmi a hospodárstvom a na hlbšie zapojenie zainteresovaných strán do procesu hodnotenia spoločenského pokroku nad rámec HDP.

S cieľom využiť potenciál efektívneho využívania zdrojov v súvislosti s udržateľným rastom:

- Komisia zohľadní odporúčanie Európskej platformy pre efektívne využívanie zdrojov v súvislosti s hlavným cieľom v oblasti efektívneho využívania zdrojov spolu s výsledkami verejnej konzultácie v prebiehajúcej revízii stratégie Európa 2020,
- zároveň sa ďalej zdokonalí hodnotiaci tabuľka pre oblasť efektívneho využívania zdrojov, ktorá sa používa na monitorovanie ukazovateľov využívania zdrojov a materiálov iných ako uhlík (predovšetkým pôdy a vody), a
- vnútroštátne štatistické úrady by mali vypracovať všeobecne prijateľnú metodiku v rámci Európskeho štatistického systému s cieľom zaviesť výpočet ukazovateľa spotreby surovín na vnútroštátnej úrovni.

³⁷ COM(2014) 130 z 19.3.2014, Hodnotenie stratégie Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu.

³⁸ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/ree_scoreboard.